

LÜHIDALT

Vananaistesuvi on alanud

Sügisese Hiiumaa toidu ja kunsti nädala asemel algas sel aastal septembris suvi, Vananaistesuvi.

MTÜ Kärkla Kohvikutepäevad juhatuse liige Ly Johansen ütles, et nad kavatsevad algaval suvekuul saare külalistele pakkuda just seda, mida hiidlastel praegu pakkuda on: karget merd, korralikku tormi, sooja päikest, head toitu, hiiumaiseid maiustusi, mett, kuuvalgust, kino, muusikat, kunsti, tantsu, aga ka teadust, loosiõnne ja väikest võistlusmomenti.

Nagu varasematelgi aastatel, on kaasatud paljud saare ettevõtjad ja ettevõtlikud, kes külalisi aastaringi ootavad.

Näiteks Vananaistesuve neljapäeval, 17. septembril on seenenädal Palade looduskeskusega ja samal päeval Biofääripäev Orjaku külamajas. Reedel, 18. septembril on Kassari puhkekeskuses suur Saaremaa-Läänemaa-Hiiumaa maavõistlus kokakunstis ja uhke õhtusöök: 3 maakonda, 6 kokka, 9 rooga! Laupäeval, 19. septembril peetakse Kärkla Vabrikuväljakul piknik "Kas kuu peal kasvab kurke?", kus kuust ja tähtedest räägib tähteadlane. Pühapäeval, 20. septembril uuritakse Suuremõisa kordatehtud jõesuuet ja kalateadlane räägib haugide sugelust.

Vananaistesuvi toob ka õnne õuele ja avab uksi, sest osaleda saab Vananaistesuve loteriis, kolm auhinda: majutus, hea toit ja Selveri 100eurone kinkekaart loositakse välja 30. septembril.

NB! Loteriipilet näeb välja stiilne, mahub ideaalselt rahakoti vahele ja sobib kanda ka eraldi aksessuaarina erineva riietuse juurde.

HIIU LEHT

Picassoliku kalasilmse daami autor on kunstnik Valdek Alber.

Toetajate tänukontserdil laulab Ain Anger

SA Kärkla Kirik nõukogu esimees Enn Kunila teatas eile rõõmsa uudise – Kärkla kiriku toetajate tänukontserdi annab maailmakuulus ooperilaulja Ain Anger.

HARDA ROOSNA
harda.roosna@hiuleht.ee

Enn Kunila ütles, et kutsuda Ain Anger tänukontserdile esinema, oli tema suur soov. Realiseerida õnnestus see vaid tänu kahe mehe sõprusele ja asjaolule, et Euroopas kehtivad koroonapiirangud ja paljud suured ooperimajad on pausil. Tänu sellele kuuleb Viinis Kammersängeri tiitliga pärjatud Ain Angerit ka täna ja pühapäeval Rahvusoperis Estonias operis "Faust", kus ta särab Mephistophelese rollis.

Laupäeval, 3. oktoobril kell 18 Kärkla kirikus algaval kontserdil saadab Ain Angerit pianist Mihkel Poll, kes käis kauniks uuendatud kiriku akustikat testimas sel suvel ja andis siin ka kontserdi. Kaastegev on ka Estonia kontsertmeister viiuldaja Mari Poll. Kui jaanipäeval taaspuhit-

Mihkel Poll käis värskelt remonditud Kärkla kirikus esinemas sel suvel.

seti renoveeritud Kärkla kirik, tohtisid korraldajad kehtinud piirangute tõttu tänupeole kutsuda vaid 100 inimest ehkki kirik mahutab 450.

"Loomulikult tahaks, et kogu Hiiumaa oleks meie rõõmupeost osa saamas ja ütles Kunila tookord. Ja käis ka välja lubaduse, et niipea, kui olud võimaldavad, korraldatakse tänupidu kõigile annetajatele. Kutsu kontserdile saadetakse kõigile teadaolevatele toetajatele ja annetajatele. Oodatud on ka anonüümsed annetajad ning kõik, kes hoolivad Kärkla

kirikust ning selle rollist saare muusika- ja kultuurielus.

Kirikusse paigaldatud tänuhülil on kirjas annetajate ja toetajate nimed.

Kolme aasta koolivaheajad

Haridus- ja teadusminister Mailis Reps kinnitas teistkordselt järgmise kolme õppeaasta koolivaheajad. Jätkub viie vaheaja süsteem, mis annab võimaluse jaotada õpilaste koormust ühtlasemalt seitsmenädalasteks õppetsüklikeks. Ministriummi andmetel on lapsevanemad ja koolid viie vaheaja süsteemi hästi vastu võtnud ning tagasiside on olnud positiivne.

Siiski on kooli pidaja ja hoolekogu nõusolekul võimalik koolidel ka edaspidi kehtestada haridus- ja teadusministri määrusest erinevad koolivaheajad. Arvestada tuleb, et õppeaasta jooksul on vähemalt neli koolivaheaega kogukestusega 12 nädalat, kusjuures suvine koolivaheaeg peab olema vähemalt 8 nädalat. HTM soovib vaheajaga tavapärasest erineval ajal teha siiski pigem erandkorras ja põhjendatud juhtudel.

HTM/HIIU LEHT

Vaheajad 2021/2022

- 25.10 – 31.10.2021
- 23.12.2021 – 09.01.2022
- 28.02 – 06.03.2022
- 25.04 – 01.05.2022
- 14.06 – 31.08.2022

Vaheajad 2022/2023

- 24.10 – 30.10.2022
- 22.12.2022 – 08.01.2023
- 27.02 – 05.03.2023
- 24.04 – 30.04.2023
- 14.06 – 31.08.2023

Vaheajad 2023/2024

- 23.10 – 29.10.2023
- 21.12.2023 – 07.01.2024
- 26.02 – 03.03.2024
- 22.04 – 28.04.2024
- 13.06 – 31.08.2024

Ohvriabiteenuseid tuleb juurde

Ohvriabi puhul mõtlemine esimese asjana perevägivaldaga ohvri toetamisele, praeguseks on pakutav abi mitmekülgsem ja teenuste ring laieneb jõudsalt.

PIRET EESMAA
piret.eesmaa@hiuleht.ee

Riikliku ohvriabiteenuse eesmärk on pakkuda inimestele tuge ja abi erinevate traumereivate sündmuste korral, aga näiteks ka siis, kui tuleb tunne, et ei saa enam eluga hakkama.

Hiiumaa ohvriabitöötaja Kirsti Pihlamägi rääkis Kärkla päevakeskuses toimunud uute ohvriabi teenuste esitlusel, et ajaga on juurde tulnud mitmeid teenuseid, mis toetavad eri eas inimesi.

Abi ohvrile

Näiteks kõrge riskiga lähisuhtevägivald all kannatajaid aitavad uudse lähenemisega MARAC-grupid, kus iga juhtumi puhul teevad koostööd ohvriabi, politsei, kohaliku omavalitsuse esindajad ja prokurör. Vastavalt vajadusele hõlmatakse protsessi ka meditsiini-, töötukassa või Rajaleidja keskuse töötajaid, tugiisikuid ja koduteenuste pakkujaid.

Pihlamägi selgitas, et kõigepealt hinnatakse iga juhtumi puhul, kui suur on risk inimese elule ja heaolule ning siis mõeldakse koos, kuidas

Ohvriabi poole võib pöörduda ka vaimse tervise muredega.

oleks kõige parem olukorrale läheneda.

Hiiumaal on MARAC-i seni kasutatud kolmel juhul. "See võib tunduda küll väike number, aga arvestades saare väiksust, pole sugugi vähe," ütles Pihlamägi. "On hea meel tõdeda, et tänaseks on MARAC-i jõudnud juhtumites kõrge risk maandatud."

Uued tugitelefoniid

Selleks, et abivajajad saaksid endale sobival ajal ja kohas tuge, käivitati eelmise aasta algusest ohvriabi kriisitelefoni 116 006. Pihlamägi sõnul on ööpäevaringne tasuta kriisitelefoni hea võimalus neile, kes mingil põhjusel ei saa või ei soovi piirkondliku ohvriabitöötaja poole pöörduda. Helistada võivad kõik, kes on kogunud vägivalda, halba kohtlemist või hooletussejätmist, on langenud kuriteo ohvrile või kaotanud kuriteo või õnnetusjuhtumi tagajärjel enda lähedase. Lisaks on öö-

päevaringselt võimalik tuge saada ka veebivestluse teel aadressil www.palunabi.ee

Abi vägivallatsejale

Aastatega on muutunud ka arusaamad lähisuhtevägivaldaga tegelemisel, mistõttu avati selle aasta maikuust tugiliin ka vägivallast loobujatele numbril 660 6077.

"Seni on lähisuhtevägivald puhul olnud levinud kesken-dumine ohvrile, kuid väga tihti vajavad tegelikult abi ka need, kes vägivalda kasutavad," ütles Pihlamägi.

Kui vägivalda tarvitav inimene on nõus abi saama, viiakse kõigepealt läbi individuaalne nõustamine, kas telefoni teel või silmast silma kohtudes.

Olenevalt inimese valmisolekust ja vajadustest, võivad edasised abivõimalused koosneda regulaarsetest individuaalvestlustest tugiliini koordinaatoriga, grupiteraapiast, psühholoogi, psühhiaat-

ri või mõne muu spetsialistiga kohtumistest.

Abi noortele

Ohvriabi tegeleb ka noortega ning seda eelkõige läbi erinevate ennetavate ja riskikäitumist maandavate tegevuste.

"Oleme juba ammu soovinnud, et Hiiumaa noortel oleks ligipääs multidimensioonilisele pereteraapiale ning nüüd on meil selle teenuse pakkumiseks kohapeal terapeut Liisa Otsak," teatas Pihlamägi.

Kui tavaline terapeut või psühholoog tegeleb ühe inimesega, siis MDFT (*Multi Dimensional Family Therapy*) puhul on kaasatud ka noore pere, tema suhtlusvõrgustik ehk kool, sõbrad ja muud noorele olulised inimesed.

"Seejuures lähtutakse põhimõttest, et head ja toimivad suhted pere ja võrgustikuga tagavad parima abi noorte probleemidega tegelemiseks," märkis Pihlamägi.

Noore saab teenusele suunata kriminaalhooldaja, kohus, prokuratuur, politsei ja samuti kohalik omavalitsus. Samas ei ole MDFT tema sõnul karistuslik meede, vaid hea võimalus noore käitumise muutmiseks ning noore probleemidest eemale suunamiseks. Teenus on mõeldud noortele vanuses 11–18 aastat ning kestab kuni pool aastat.

Märka seksuaalvägivalda

Sel sügisel on Pihlamägil plaanis korraldada seksuaalvägivalda teemaline seminar omavalitsuse-, noorsoo- ja

koolitöötajatele, sest nemad on ohvri esimesed potentsiaal-seed märkajad. Kui aina leviv koroonaviirus lubab, toimub seminar juba oktoobris.

"Seni olen selle teemaga Hiiumaal kokku puutunud vaid olukordades, kus inimene on mingi murega minu poole pöördunud ning vestluse käigus on välja tulnud, et tema minevikus on olnud seksuaalset väärkohtlemist," rääkis Pihlamägi. "Kuna igasugune väärkohtlemine jätab inimese hinge jälje, on oluline sellele võimalikult varakult jälle jõuda."

Kui tunned, et ei saa eluga hakkama

Ohvriabi on kõigile tasuta ja pöördudes võib jääda anonüümseks. Pihlamägi lisas, et ohvriabi ei ole suunatud ainult füüsilise, vaimse, seksuaalse või majandusliku vägivald all kannatajale, vaid ohvriabisse saab pöörduda ka siis, kui on tunne, et ei saa lihtsalt enam eluga hakkama.

"Me saame aidata ja koos abivajajaga leida teeotsad, kustkaudu edasi liikuda," kinnitas Pihlamägi. "Mida varem murega tegeleda, seda lihtsam on seda lahendada. Abi küsimist ei tasu kellelgi häbeneda. Samuti julgustan inimesi kõrvalseisjate abivajadusi märkama ja sellest teada andma – ohvril võib sellest väga palju abi olla, sest ikka veel on abi küsimisega seotud palju valehäbi, kuid ühiskonnana teistmoodi käitudes saame seda muuta."